

РЕШЕНИЕ

№ 315

гр. Пазарджик, 03.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Минка П. Трънджиева

Членове: Красимир Г. Ненчев
Албена Г. Палова

при участието на секретаря Виолета Сл. Боева
като разгледа докладваното от Красимир Г. Ненчев Въззивно гражданско дело № 20235200500464 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 и сл.от ГПК – въззивно обжалване .

Районен съд Пазарджик е сезиран с искова молба, подадена от „Профи Кредит България“ ЕООД гр. С., ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление на дейността, гр. С., бул. „България“ № 49, бл. 53Е, вх. „В“, против С. Т. Т., от гр. Пазарджик, ЕГН ***** и против Л. Ц. К. от с. Добровница, община Пазарджик, ЕГН *****.

С исковата молба е предявен положителен установителен иск по чл. 124 ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 422 от ГПК .

С Решение № 572/ 22. 05.2023г. на районен съд Пазарджик ,постановено по гр. д. № 3630/2023г. по описа на същия съд, искът е уважен частично .

Решението на районния съд се обжалва с въззивна жалба от ищеца в първоинстанционното производство „Профи Кредит България „ЕООД гр. С. , ЕИК 175074752, подадена чрез процесуалния представител на страната.**Решението се обжалва в частта относно отхвърлената главница , отхвърлената договорна лихва и отхвърления иск за мораторна лихва за забава** . Във въззивната жалба се излагат съображения за неправилност на решението в обжалваната част поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Искането е да се отмени решението на районния съд в обжалваните части и се постанови ново решение от въззивната инстанция по съществото на спора, с което се уважи предявения иск. Претендира се заплащането на съдебно-деловодни разходи .

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор от противната страна, подаден чрез пълномощника на страната.В отговора се оспорва въззивната жалба. Прави се искане решението на районния съд, като правилно и законосъобразно да се потвърди в обжалваната част. Прави се искане за присъждане на разходи.

В открито съдебно заседание страните чрез пълномощниците си поддържат становищата си.

Пазарджишкият окръжен съд, след като обсъди основанията за неправилност на съдебното решение , които са посочени във въззивната жалба , като взе предвид становището на страните и събраните доказателства пред първата инстанция , при спазване разпоредбата на чл. 235 от ГПК ,прие за установено следното :

Въззивната жалба е **процесуално допустима** .

Жалбата е подадена от *активно легитимирана страна* (ищец в производството пред районния съд).

Жалбата е подадена в *преклузивния двуседмичен срок по чл.259 ал. 1 от ГПК*.

В текста на чл. 269 от ГПК са посочени правомощията на въззивния съд при проверка на обжалваното съдебно решение. Посочено е ,че съдът *служебно се произнася по валидността на решението.По допустимостта на решението в обжалваната му част . По останалите въпроси въззивната инстанция е ограничена от посоченото в жалбата* .

Във въззивната жалба не се съдържат оплаквания за нищожност на обжалваното съдебно решение или за неговата процесуална недопустимост. Възраженията , които се правят са свързани с правилността на съдебното решение .

Разгледана по същество въззивната жалба е **основателна** .

От доказателствата по делото се установява ,че на 02. 02. 2017г. страните са сключили Договор за потребителски кредит/ДПК/ по смисъла на чл. 9 ал. 1 от ЗПК .Договорът за потребителски кредит е сключен при следните параметри :

- Размер на кредита **4100лв.** ;
- Срок на кредита – **36 месеца – 02. 02. 2020г.** ;
- Размер на вноската по кредита – **200,06лв.** ;
- Годишен процент на разходите /ГПР/- **49, 8%**;
- Годишен лихвен процент/ ГЛП/- **41,17%** ;
- Лихвен процент на ден - **0, 11%**;
- Общо дължима сума по кредита – **7202,,16лв;**

С договора длъжника е избрал и Пакет от допълнителни услуги .

На същата дата е подписано и Споразумение за предоставяне на пакет от Допълнителни услуги .

Към ДПК са приложени „Общи условия „ на кредитора , както и „Декларация“ от кредитополучателя, в която е декларирал ,че е запознат с Общите условия при подписването на договора, предадени са му и се задължава да ги спазва .

Към договора е приложен и Погасителен план, подписан на 18. 02. 2019г. Според погасителния план задължението по кредита следва да се изплати на 36 равни погасителни вноски.Погасителният план включва размера на вноската по кредита и размера на вноската по закупен пакет от допълнителни услуги .

На 27. 09. 2017г. и на 23. 04. 2018г.страните са подписали Анекс № 1и Анекс № 2 към договора за потребителски кредит за отлагане на погасителни вноски и нов коригиран Погасителен план. Според Анекса и Погасителния план броя на вноските се увеличава от 36 на 38 броя.

По основателността на иска.

В текста на чл. 10 ал.1 от ЗПК са посочени общите основания за валидност(действителност) на ДПК, а именно- *договорът следва да се сключи в писмена форма , на хартиен или на друг траен носител ,по ясен и разбираем начин ,при размер на шрифта не по –малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора.*

От съдържанието на ДПК и приложенията към него(Общи условия на кредитора) съдът прави извода ,че ДПК отговаря на общите условия за действителност на такъв вид договор. Договорът е сключен в писмена форма ,клаузите на договора са написани граматически по ясен и разбираем за потребителя начин , шрифта на договора е по –голям от 12, договорът е сключен в два екземпляра – по един за всяка страна . Подписан е от страните по договора.

В текста на чл. 19 ал. 1 от ЗПК е дадена легална дефиниция на понятието ГПР. Посочено е ,че *ГПР представлява общите разходи на потребителя по ДПК ,настоящи и бъдещи (лихви , други преки или косвени разходи ,комисионни възнаграждения от всякакъв вид), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.*

В текста на чл. 19 ал. 2 от ЗПК е посочено ,че *ГПР се изчислява по формула , съгласно Приложение №1* .

В текста на чл. 19 ал. 4 и ал. 5 от ЗПК е посочено ,че *ГПР не може да бъде по-висок от 5-пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и валута , определена с Постановление на МС на РБ. Клаузи в договора , надвишаващи*

определения размер се считат за нищожни.

В текста на чл. 11 ал.1 т.10 от ЗПК е посочено ,че ДПК трябва да съдържа данни за ГПР и общата сума , дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит.

В текста на чл. 10а ал. 4 от ЗПК е посочено ,че видът размера и действието ,за което се събират такси и/ или комисионни, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора .

В текста на чл.11 ал. 1 т. 9 от ЗПК е посочено ,че в ДПК трябва да се посочи лихвения процент по кредита, условията за прилагането му , както и условията и процедурите за промяна на лихвения процент.

Съгласно трайно установената практика на ВКС(виж Р. № 906/ 30. 12. 2004г. по гр. д.№ 1106/2003г. на II-ро гр. отд. на ВКС ; Р. № 378/ 18. 05. 2006г. по гр. д.№ 315/2005г. на II-ро гр. отд. на ВКС ; Определение № 901/10. 07. 2015г. по гр. д. № 6295/2014г. на IV-то гр. отд. на ВКС) *уговорката за заплащането на възнаградителна лихва ще е нищожна,като противоречаща на добрите нрави(чл. 26 от ЗЗД) , когато надвишава 3-пъти размера на законната лихва за забава по необезпечените кредити , а по обезпечените кредити 2-пъти .Към момента на сключването на ДПК размера на законната лихва по просрочени парични задължения , определена с ПМС № 426/ 18. 12. 2014г. е 10%(основния лихвен процент на БНБ за текущата година(проста годишна лихва) е 0% + 10% надбавка = 10%). Максималният размер , до който може да бъде уговаряна възнаградителна лихва ,за да не противоречи на добрите нрави е 30%.*

На тази съдебна практика се е позовал и районния съд ,за да уважи частично иска Районният съд е приел,че нищожността на клаузата за договорна лихва влече нищожност на целия договор за кредит, тъй като тази нищожност не може да бъде санирана по реда на чл. 26 ал. 4 от ЗЗД , нито чрез повелителни разпоредби на закона,нито чрез презумпцията ,че сделката би била сключена и без недействителните и части. Приемайки недействителност на ДПК, районния съд е приложил разпоредбата на чл. 23 от ЗПК , като е присъдил само чистата стойност на кредита ,без лихви и други разходи по кредита .

Този извод на районния съд е неправилен.

Разрешението за нищожност клаузата за възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва е релевантно преди приемането на [чл.19, ал.4](#) и [ал.5 ЗПК](#) (в сила от 23.07.2014г.). Преди приемането на законоустановен размер на годишния процент на разходите по потребителски кредити не съществуваше нормативен текст регулиращ осъбяването на кредита. Ето защо съдът следваше да изхожда от общите правни принципи и морални норми.

В разпоредбата на [чл.19, ал.4 ЗПК](#) е предвидено, че: *"Годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България"*. Цитираният законов текст е насочен към избягване на възлагането на несъразмерни тежести върху икономически по-слабата страна (потребителя) по отношение на търговеца, който има възможност да се възползва от по-неблагоприятното положение на кредитополучателя. За да възприеме законов критерии на ГПР, законодателят е отчел, че размерът на договорената възнаградителна лихва за предоставяне на средства на потребителя, не винаги е меродавен, защото към него може да се насложат допълнителни разходи като такси, комисионни, други разноски и те на практика да увеличат кредитната тежест за кредитополучателя.

Ето защо, за да бъде избегната подобна злоупотреба, законодателят е предвидил като критерий максимален размер на ГПР, до който може да се зачете като непротиворечащо на морала и добрите нрави общото осъбяване на кредита.

Към настоящият момент е налице нормативен текст([чл.19, ал.4](#) и [ал.5 от ЗПК](#) -в сила от 23.07.2014г.), който точно и ясно определя предела на осъбяване на кредита – годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на МС на РБ. **Възнаградителната лихва е компонент от ГПР и размерът и подлежи на преценка от кредитодателя, като единственото условие е същата заедно с другите елементи на ГПР общо да не надвишава максимално допустимия размер.**

Освен това , възнаградителната лихва , като самостоятелно основание за нищожна клауза, противоречаща на закона или на добрите нрави (чл. 9 ал. 1 от ЗЗД) може да се разглежда при договора за заем за потребление (чл. 240 от ЗЗД) ,но не и при договора за потребителски кредит,където съществува специална правна норма ,регламентираща размера на ГПР, включващ и размера на договорната лихва(част от съдържанието на ГПР) .

В този смисъл е и практиката на ОС Пазарджик(виж Определение № 260420/24. 03 2021г. на ОС Пазарджик по в. ч. гр. д. №

Видно от данните по делото договореният ГПР е 49,89%С оглед нормата на [чл.19, ал.4 ЗПК](#), съобразена с [Постановление №426 на МС от 18.12.2014г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения](#) и размера на ОЛП на БНБ към датата на сключване на договора, се налага заключение, че договореният ГПР не надвишава 50%, като е в рамките на допустимата граница. **Следва извода,че уговорената клауза за възнаградителна лихва не е нищожна , като част от компонентите на ГПР.**

На основание чл. 271 ал. 1 от ГПК ще следва да се отмени изцяло решението на районния съд и се постанови ново решение от въззивната инстанция по съществото на спора , с което се уважат предявените иски за главница , договорна лихва и мораторна лихва за забава.

Претенцията на ищеца по установителния иск е за заплащане на главница в размер на **3131,28лв.** , договорна лихва в размер на **1360, 17лв.** и мораторна лихва в размер на **1417,16лв.** Общата претенция е в размер на **5908,61лв.** Установено е по делото ,че за погасяване на кредита длъжниците са внесли сумата от **4028,60лв.**

При положение,че тази сума не е достатъчна да покрие цялото задължение следва да се приложи правилото на чл. 76 ал. 2 от ЗЗД, като се погасят най-напред разноските, след това лихвите и накрая главницата . Разноските по делото ще се определят от съда по реда на чл. 78 от ГПК и не следва да се приспадат от внесената сума .

След приспадане на внесената сума,задължението на длъжника е в размер на **1880лв.**,представляваща неизплатена част от главницата по договора за потребителски кредит от 02. 02. 2017г. Ще следва да се осъди длъжника да заплати тази сума в полза на кредитора, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба в съда 16. 11. 2022г. до окончателното изплащане на сумата . До размера 5908, 61лв. предявения установителен иск ще следва да се отхвърли, като неоснователен.

По разноските по делото .

С оглед изхода на спора пред настоящата инстанция и на основание чл.78, ал.1 и ал.3 от ГПК следва да бъдат преизчислени изцяло дължимите разноски за двете инстанции като последица от частичното уважаване на исковите претенции.

Тъй като в производството жалбоподателят /ищец в първата инстанция/ е представляван от юриконсулт, неговото възнаграждение следва да се определи съобразно разпоредбата на чл.78, ал.8 ГПК, съгласно която размерът на присъденото възнаграждение не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл.37 от Закона за правната помощ, който от своя страна препраща към Наредба за заплащането на правната помощ /НЗПП/.

Съгласно чл.25, ал.1 НЗПП за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лева.

По изложените съображения в полза на жалбоподателя за всички инстанции следва да се присъди сума в общ размер 662,60лв., от която:

-за първата инстанция – 150 лв. възнаграждение за юриконсулт и държавна такса 150 лв.

-за въззивната инстанция – 150 лв. за юриконсулт и 75 лв. държавна такса.

-за заповедното производство – 100 лв. за юриконсулт и 37,60 лв. държавна такса.

В полза на ответниците също се дължат разноски. Такива обаче в първата инстанция не са претендирани и няма доказателства да са сторени, поради което не се присъждат.

Пред настоящата инстанция е депозиран отговор от ответницата С. Т. Т., действаща чрез пълномощник адв.Г., поради което с оглед спора пред настоящата инстанция и направеното възражение по чл.78, ал.5 ГПК, съдът намира, че следва да ѝ се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение в размер на 480 лв.

По обжалваемостта на въззивното решение.

От удостоверение за търговска регистрация на дружеството „ Профи Кредит България“ ЕООД се установява ,че дружеството по занятие сключва договори за парични заеми , със средства , които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството е „търговец „ по смисъла на чл.

1 ал. 2 т. 1 от ТЗ - търговско дружество.

При това положение , договора за потребителски кредит следва да се определи, като „търговска сделка“ по смисъла на чл. 286 ал. 1 и ал. 3 от ТЗ. При положение ,че за едната страна сделката е търговска,разпоредбите на ТЗ за търговските сделки се прилагат и за двете страни(чл. 287 от ТЗ) . По неуредените въпроси (какъвто е настоящия казус , тъй като сделката представлява договор за заем за потребление по чл. 240 от ЗЗД, който не се урежда от разпоредбите на ТЗ) ще следва да се прилагат разпоредбите на гражданското законодателство и по конкретно тези на ЗЗД - чл. 288 от ТЗ.

От съдържанието на исковата молба се установява ,че вземането на кредитора е с обща цена и сцена на отделните претенции под 20, 000 лв., поради което на основание чл. 280 ал. 3 т.1 от ГПК решението не подлежи на касационно обжалване .

Предвид на гореизложеното и на основание чл. 235 от ГПК и чл. 271 ал.1 от ГПК Пазарджишкия Окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА ИЗЦЯЛО Решение № 572/ 22. 05.2023г. на районен съд Пазарджик ,постановено по гр. д. № 3630/2023г. по описа на същия съд,вместо което постановява :

ОСЪЖДА С. Т. Т. , от гр. Пазарджик, ЕГН ***** и Л. Ц. К. от с. Добровница , община Пазарджик , ЕГН ***** ,да заплатят солидарно в полза на „Профи Кредит България“ ЕООД гр. С., ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление на дейността, гр. С., бул. „България“ № 49, бл. 53Е, вх. „В“, сумата **1880лв.**,представляваща неизплатена част от главницата по договора за потребителски кредит от 02. 02. 2017г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба в съда 16. 11. 2022г. до окончателното изплащане на сумата.

До размера **5908,61лв.** **ОТХВЪРЛЯ** положителния установителен иск по чл. 124 ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 422 от ГПК , като **НЕОСНОВАТЕЛЕН**.

ОСЪЖДА С. Т. Т., ЕГН ***** от гр.Пазарджик, ул. „Боримечка“№7 и Л. Ц. К., ЕГН ***** от с. Добровница, ул. „10-та“№26 **ДА ЗАПЛАТЯТ** на „Профи Кредит България“ ЕООД, ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“България“ №49, бл.53 Е, вх.В, ет.7 сумата **662,60 лв.** (шестстотин шестдесет и два лева и шестдесет стотинки), представляваща съдебни разноски за три инстанции.

ОСЪЖДА „Профи Кредит България“ ЕООД, ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“България“ №49, бл.53 Е, вх.В, ет.7 **ДА ЗАПЛАТИ** на С. Т. Т., ЕГН ***** от гр.Пазарджик, ул. „Боримечка“№7 сумата от **480 лв.** (четиристотин и осемдесет лева), представляваща разноски за адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция.

На основание чл. 280 ал. 3 т. 1 от ГПК(търговско дело с цена на иска под 20 000 лв.) решението на въззивната инстанция не подлежи на касационно обжалване .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____